

Handläggare
Mia Eriksson
Telefon: 08-50823855**Till**
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2025-06-12

Motverka skuggsamhället - motion från (KD)

Yttrande till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Ärendet avser en motion från Maurice Forslund (KD) som föreslår att stadens riktlinjer för ekonomiskt bistånd ändras, så att personer utan uppehållstillstånd inte längre ska kunna beviljas ekonomiskt bistånd. Sammantaget gör förvaltningen bedömningen att Stockholms stads gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd, liksom den praxis som utvecklats vid tillämpningen av dessa, inte kan anses bidra till att individer undandrar sig verkställighet av beslut om utvisning och att det därför inte föreligger behov av att revidera riktlinjerna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion till nämnden för yttrande. Motionen har upprättats av Maurice Forslund (KD).

Ärendet

Maurice Forslund (KD) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar att avskaffa möjligheten till ekonomiskt bistånd för papperslösa, genom en ändring i Stockholms stads riktlinjer för ekonomiskt bistånd. Motionären framför att tidigare majoriteter har beslutat att papperslösa, det vill säga personer som har fått avslag på ansökan om uppehållstillstånd i Sverige, vars uppehållstillstånd har löpt ut, eller som aldrig har ansökt om uppehållstillstånd, ska ha rätt till ekonomiskt bistånd från kommunen.

Motionären framför även att det av riktlinjerna framgår att Högsta förvaltningsdomstolen slagit fast att det inte finns någon skyldighet för kommuner att ge ekonomiskt bistånd till den som har fått avslag på asylansökan men som håller sig undan för att undgå avvisning eller utvisning. Motionären anser att möjligheten för papperslösa att erhålla ekonomiskt bistånd, samtidigt som personen håller sig

undan från avvisning eller utvisning, eller i övrigt inte följer reglerna för rätt att vistas i Sverige, motverkar den reglerade migrationen samt bidrar till att upprätthålla ett skuggsamhälle där människor kan vistas i Sverige utan att fullt ut vara en del av det ordinarie samhället. Slutligen anför motionären att det i längden också skadar medborgarnas förtroende för det allmänna att staden underlättar för personer att vistas i Sverige utan uppehållstillstånd.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom avdelningen för individ och familjeomsorg. De fackliga organisationerna informeras om ärendet i samverkansgrupp 27 maj 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Remissen lyfter att Högsta förvaltningsdomstolen fastslagit att personer som saknar uppehållstillstånd inte har rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL), något som framgår i stadens riktlinjer för ekonomiskt bistånd. Kommunen har däremot enligt 2 kap. 1 § SoL det yttersta ansvaret för att den enskilde får det stöd och hjälp den behöver. Det innebär att bistånd för att avvärja akuta situationer kan beviljas enligt 4 kap. 2 § SoL, även kallad nödhjälp. Då det inte skett någon förändring av lag eller praxis kvarstår kommunens yttersta ansvar och staden behöver därför fortsätta bevilja bistånd för att avvärja nöd, även till personer som saknar uppehållstillstånd.

Riktlinjerna lyfter att socialtjänsten har ett särskilt ansvar för barn, i synnerhet barn som tillhör utsatta grupper. Vidare lyfts i riktlinjerna att om det finns barn i hushållet ska detta särskilt beaktas, en barnkonsekvensanalys göras och utifrån socialtjänstlagens samlade verktyg ska staden initiera de insatser som är bäst för barnets långsiktiga behov. Barn ska därför, i de fall det bedöms lämpligt utifrån barnkonsekvensanalysen, kunna beviljas bistånd till en skälig levnadsnivå upp till riksnorm enligt 4 kap. 2 § SoL. Barn kan därmed utifrån principen om barnets bästa beviljas bistånd medan deras föräldrar enbart beviljas nödhjälp. Utifrån skyldigheten att arbeta utifrån barnkonventionen ser förvaltningen det som rimligt att denna skrivning kvarstår.

Enheten för ekonomiskt bistånd i Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning mottar sällan ansökningar om ekonomiskt bistånd från personer som saknar uppehållstillstånd, och i de fall bistånd beviljas enligt 2 kap. 1 § SoL avser det att vid ett tillfälle täcka akut matbehov, boende över natten eller att betala kollektivtrafik för att ta sig till förvaret. Boende över natten har

beviljats i de fall då sökande kontaktat enheten sent under arbetsdagen och ej bedömts kunna ta sig till förvaret samma dag. Då nödhjälp beviljats motiveras och uppmanas den sökande att ta kontakt med eller inställa sig hos gränspolisen, förvaret eller Migrationsverket. I de fall barn ingår i hushållet betonar enheten vikten av att sådan kontakt etableras utifrån föräldraansvaret, utifrån att barn har rätt till grundläggande trygghet och rättssäkerhet och att detta inte kan anses vara tillgodosett i en tillvaro utan möjlighet att reglera sin rättsliga status i landet.

Sammantaget gör förvaltningen bedömningen att Stockholms stads gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd, liksom den praxis som utvecklats vid tillämpningen av dessa, inte kan anses bidra till att individer undandrar sig verkställighet av beslut om utvisning.

Mot bakgrund av detta anser förvaltningen inte att det föreligger behov av att revidera stadens riktlinjer i enlighet med vad som föreslås i motionen.

Lee Orbersson
stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Remissunderlag Motion från KD

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lee Orberson, stadsdelsdirektör	2025-05-27